

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔/๒๕๕๔

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรี
ของรัฐมนตรีสิบคน สิ้นสุดลงเฉพาะตัว กรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท หรือไม่

ประธานวุฒิสภายื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภา
(นายวิชิต พูลลาภ กับคณะ รวมสามสิบสองคน) ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ มายังศาลรัฐธรรมนูญ
เพื่อวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีสิบคนสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖
และมาตรา ๒๐๘ ประกอบมาตรา ๒๑๖ (๖)

จากข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า

นายวิชิต พูลลาภ สมาชิกวุฒิสภา และคณะรวมสามสิบสองคน ซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ขอใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคสอง
เข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภา เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ
ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีชุด นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๑๖ (๖) เพราะได้กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๘ โดยได้ “ดำรงตำแหน่งใน
ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน” ในขณะที่
ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี คือ

๑. นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นกรรมการบริษัท
ศิรินครการท่องเที่ยว จำกัด

๒. นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
เป็นกรรมการบริษัท บ้านอาทิตย์ จำกัด บริษัท เอ. โอ. เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด และ บริษัท รั้งสีตน้ำผลไม้ จำกัด

๓. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นกรรมการบริษัท
พี. เอส. ดี. เอ็น. จำกัด และ บริษัท เคนซัง คอนสตรัคชั่น จำกัด

๔. คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการบริษัท
พริสมา อินโฟ จำกัด

๕. นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการบริษัท
พินัยประสิทธิ จำกัด

๖. หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหุ้นส่วน
ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด สวนพะยอม เป็นกรรมการบริษัท งามดูพลี จำกัด และบริษัท พันธุ์ทิพย์
พาร์ค จำกัด

๗. นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นกรรมการบริษัท
อิมโพลีคซ์ จำกัด และบริษัท โรแยล โฮลดิ้งส์ จำกัด

๘. นายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นกรรมการบริษัท
โมบาย เทล จำกัด และบริษัท สุพีเรีย ออดิโอ จำกัด

๙. นายวัฒนา อัสวเหม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ
ห้างหุ้นส่วนจำกัด พลังงานไทย

๑๐. นายรักษ์ ตันติสุนทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นหุ้นส่วนห้างหุ้นส่วนจำกัด
ปิ่นชำนาน

ผู้ร้องยื่นคำร้องและเอกสารประกอบปรากฏตามเอกสารหลักฐานของกรมทะเบียนการค้า
กระทรวงพาณิชย์ ว่า รัฐมนตรีทั้ง ๑๐ คน ดำรงตำแหน่งในบริษัทและห้างหุ้นส่วนต่างๆ ดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องนี้ ๑๔ ครั้ง ให้โอกาสผู้ร้องและผู้ถูกร้องแถลง
หรือชี้แจงก่อนการวินิจฉัย และได้ออกนั่งพิจารณาในวันที่ ๒๕ และ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๔ เพื่อรับฟัง
คำแถลงของผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง คำเบิกความของพยาน การซักถามและซักค้านพยาน รวมทั้งให้หน่วยราชการ
บริษัท และห้างหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องชี้แจงและจัดส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาดังนี้

๑. นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ชี้แจง
แก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปว่า

บริษัท ศิรินครการท่องเที่ยว จำกัด ได้จดทะเบียนจัดตั้ง เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๓๓
มีทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านบาท แบ่งออกเป็น ๑,๐๐๐ หุ้น มีกรรมการ ๕ คน โดยผู้ถูกร้องเป็นกรรมการ
ร่วมด้วยและถือหุ้น ๑๕๐ หุ้น นับแต่จดทะเบียนจัดตั้งจนถึงปัจจุบัน บริษัท ศิรินครการท่องเที่ยว จำกัด
ไม่ได้ประกอบกิจการแต่อย่างใด จึงถือได้ว่าเป็นบริษัทร้าง ซึ่งนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทมีหน้าที่จะต้อง
เพิกถอนหรือขีดชื่อบริษัทออกจากทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๔๖

นับแต่เมื่อจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ศิรินครการท่องเที่ยว จำกัด บริษัทไม่เคยติดต่อผู้ถูกร้อง ในฐานะผู้ถือหุ้นหรือกรรมการ อีกทั้งตามข้อเท็จจริงไม่มีการเรียกให้ชำระค่าหุ้นหรือออกใบรับรองหุ้น แต่อย่างใด จนเมื่อประมาณปี ๒๕๓๕ ผู้ถูกร้องได้พบ นายภูเมธ ด้านพัฒนาภูมิ กรรมการผู้มีอำนาจ ก็ได้แจ้งด้วยวาจาว่าไม่มีประโยชน์อันใดที่บริษัทจะดำเนินกิจการต่อไป จึงขอให้ยกเลิกบริษัท ซึ่งนายภูเมธ ฯ ก็เห็นด้วยและตกลงว่าจะไปดำเนินการ ในเวลาต่อมาได้มีผู้แจ้งให้ผู้ร้องทราบว่า ได้เลิกบริษัทเรียบร้อยแล้ว จึงเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าบริษัทได้เลิกกิจการเรียบร้อยแล้ว และผู้ถูกร้องก็พ้นจากภาระทั้งปวงที่เกี่ยวกับ บริษัทดังกล่าว

การที่บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ บัญญัติว่า รัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งใดในบริษัท ที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันมิได้ ตามความเข้าใจของผู้ถูกร้องเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันและปิดกั้นมิให้นักการเมืองที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอาศัยอำนาจใน ตำแหน่งหน้าที่ในฐานะที่เป็นรัฐมนตรี เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์หรือเข้าไปเอื้อประโยชน์ให้บริษัทเอกชน ที่ตนเข้าไปมีส่วนได้เสียหรือดำรงตำแหน่งในบริษัทดังกล่าว ซึ่งน่าจะเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจอยู่ มิได้ หมายความว่าถึงบริษัทที่มีได้ประกอบธุรกิจ ดังกรณีของบริษัท ศิรินครการท่องเที่ยว จำกัด

กรมสรรพากรมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๔ แจ้งผลการตรวจสอบแบบแสดง รายการภาษีเงินได้นิติบุคคลปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่า ไม่พบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัท ศิรินครการท่องเที่ยว จำกัด ในช่วงเวลาดังกล่าว

สำนักงานทะเบียนการค้าจังหวัดนครศรีธรรมราช มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๔ แจ้งผลการตรวจสอบทางทะเบียนปรากฏว่า มีชื่อผู้ถูกร้องเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าว แต่สถานที่ที่ระบุ ในทะเบียนว่าเป็นที่ตั้งสำนักงานของบริษัท ไม่มีการทำการของบริษัท ไม่มีพนักงาน ประการสุดท้ายคือ บริษัทยังมีได้จดทะเบียนเลิกบริษัท

๒. นายอาทิตย์ อุไรรัตน์

นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ชี้แจงแก้ข้อ กล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า

กรณีที่ถูกลกล่าวหาว่าดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทต่างๆ จำนวน ๓ บริษัท นั้น ผู้ถูกร้อง ชี้แจงว่า เคยดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทต่างๆ จำนวน ๑๓ บริษัท คือ

- ๑) บริษัท ประสิทธิ์รัตน์ จำกัด
- ๒) บริษัท โรงพยาบาลพญาไท ๒ จำกัด
- ๓) บริษัท เครือประสิทธิ์รัตน์ ๑๑ จำกัด

- ๔) บริษัท ภูเก็ตพาราไดซ์ จำกัด
- ๕) บริษัท ประสิทธิ์พัฒนา จำกัด (มหาชน)
- ๖) บริษัท ฉะเชิงเทรา ฮอนด้าคาร์ จำกัด
- ๗) บริษัท ดัลลิส อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
- ๘) บริษัท โรงพยาบาลพญาไท ๔ (ถนนเพชรบุรี) จำกัด
- ๙) บริษัท โรงพยาบาลพญาไท ๓ จำกัด
- ๑๐) บริษัท โรงพยาบาลไทจักรวรรดิ จำกัด
- ๑๑) บริษัท รังสิตน้ำผลไม้ จำกัด
- ๑๒) บริษัท เอ.โอ. เอ็นเทอร์ไพรส์ จำกัด
- ๑๓) บริษัท บ้านอาทิตย์ จำกัด

เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องได้ลาออกจากตำแหน่งกรรมการทั้ง ๑๓ บริษัท เนื่องจากผู้ถูกร้องจะต้องเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในวันเดียวกันหลังจากผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นกรรมการทั้ง ๑๓ บริษัท แล้วได้ให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทดังกล่าวไปดำเนินการแก้ไขทางทะเบียน จดแจ้งการลาออกจากการเป็นกรรมการของผู้ถูกร้อง ให้ถูกต้อง

แต่การที่บริษัท ตามข้อ ๑๑ - ๑๓ คือ บริษัท รังสิตน้ำผลไม้ จำกัด บริษัท เอ.โอ. เอ็นเทอร์ไพรส์ จำกัด และบริษัท บ้านอาทิตย์ จำกัด ทั้ง ๓ บริษัท ยังคงมีชื่อผู้ถูกร้องเป็นกรรมการอยู่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่บริษัทผู้รับผิดชอบในการไปแก้ไขทางทะเบียนได้ลาออกจากบริษัทดังกล่าวในช่วงนั้น โดยไม่แจ้งให้บริษัททราบว่ายังไม่ดำเนินการจดแจ้งการลาออกของผู้ถูกร้อง ต่อสำนักงานทะเบียน หุ่นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าได้มีการดำเนินการแก้ไขทางทะเบียนเรียบร้อยแล้ว จากเหตุผลดังกล่าว จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งในบริษัท ในขณะที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๐๘ ที่บัญญัติห้ามมิให้รัฐมนตรีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือ องค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน เพราะหนังสือลาออกจากการเป็น กรรมการบริษัททั้ง ๑๓ บริษัท ย่อมมีผลตามกฎหมายทันทีเมื่อประธานกรรมการบริษัทได้รับทราบ ส่วนการที่ยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขทางทะเบียนนั้น ไม่ได้เกิดจากความผิดของผู้ถูกร้อง

นางบุญนำ อุไรรัตน์ ประธานกรรมการบริษัท เอ. โอ. เอ็นเทอร์ไพรส์ จำกัด มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ ส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ รวม ๓ รายการ คือ (๑) หนังสือขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริษัท เอ. โอ. เอ็นเทอร์ไพรส์ จำกัด

ของผู้ถูกร้อง (๒) รายงานการประชุมกรรมการ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบการลาออกจากกรรมการของผู้ถูกร้อง (๓) รายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๕๒

นายประสิทธิ์ อุไรรัตน์ ประธานกรรมการบริษัท บ้านอาทิตย์ จำกัด มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญรวม ๓ รายการ คือ (๑) หนังสือขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริษัท บ้านอาทิตย์ จำกัด ของผู้ถูกร้อง (๒) รายงานการประชุมกรรมการ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบการลาออกจากกรรมการของผู้ถูกร้อง (๓) รายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๕๒

ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงบริษัท รังสิตน้ำผลไม้ จำกัด ให้จัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการลาออกจากกรรมการของผู้ถูกร้อง เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย แต่ไม่ปรากฏว่าบริษัทได้จัดส่งเอกสารใดๆ ให้กับศาลรัฐธรรมนูญภายในเวลาที่กำหนด

ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงเพิ่มเติมกรณีบริษัท รังสิตน้ำผลไม้ จำกัด ว่า เมื่อประมาณปลายปี ๒๕๓๒ - ๒๕๓๓ ชาวสวนส้มรังสิต จังหวัดปทุมธานีประสบปัญหาาราคาส้มตกต่ำ ชาวสวนส้มจึงรวมตัวกันจัดตั้งโรงงานน้ำผลไม้ขึ้น เพื่อการส่งออกและจำหน่ายภายในประเทศ โดยเชิญผู้ถูกร้องเป็นประธาน ผู้ถูกร้องตอบตกลงและมอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการจัดตั้งบริษัท รวมทั้งขอรับการสนับสนุนด้านการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน แต่ต่อมาได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนว่าไม่สามารถให้การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีได้ ในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงนั้นเอง เกิดน้ำท่วมหนักในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี สวนส้มรังสิตได้รับความเสียหาย ผลผลิตลดลง ราคาส้มจึงสูงขึ้นถึงกิโลกรัมละ ๑๕ - ๒๐ บาท ชาวสวนส้มจึงไม่มีความเดือดร้อนเรื่องราคาอีกต่อไป อีกทั้งมีผลทำให้ต้นทุนสูงจนเกินที่จะลงทุนได้ในขณะนั้น ประกอบกับไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ผู้เริ่มโครงการจึงเห็นว่าไม่ควรดำเนินการจัดตั้งโรงงานน้ำผลไม้ต่อไป จึงตกลงยกเลิกกิจการที่เตรียมไว้ทั้งหมด

ผู้ถูกร้องได้มอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว เพิ่งมาทราบภายหลังว่า ผู้ที่ได้รับมอบหมายมิได้ไปดำเนินการให้เป็นที่เรียบร้อย รวมทั้งเอกสารต่างๆ ก็หาไม่พบ แต่ผู้ถูกร้องก็ได้ยื่นหนังสือขอลาออกจากเป็นกรรมการบริษัท และมอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องไปดำเนินการแล้ว

กรมสรรพากรมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๔ แจ้งผลการตรวจสอบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๒ ไม่พบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัท รังสิตน้ำผลไม้ จำกัด ในช่วงเวลาดังกล่าว

๓. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ

นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ผู้ถูกร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ซึ่งแจ้ง
แก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า

กรณีดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัท พี. เอส. ดี. เอ็น. จำกัด

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า บริษัท พี. เอส. ดี. เอ็น. จำกัด ได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัท
เมื่อประมาณปี ๒๕๓๐ ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการค้าอุปกรณ์และอะไหล่เครื่องปรับอากาศของรถยนต์
ซึ่งผู้ถูกร้องได้เข้าร่วมถือหุ้นและเป็นกรรมการบริษัทตั้งแต่ก่อตั้ง แต่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงาน
และกิจการของบริษัทแต่อย่างใด

ต่อมาผู้ถูกร้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี
ช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๓๓ จึงได้ลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริษัทต่างๆ
ทุกบริษัทที่ผู้ถูกร้องมีชื่อปรากฏเป็นกรรมการอยู่ รวมทั้งบริษัท พี. เอส. ดี. เอ็น. จำกัด ด้วย จนกระทั่ง
เมื่อประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องได้ทราบจากหนังสือพิมพ์ว่า ผู้ถูกร้องยังคงมีชื่อเป็น
กรรมการของบริษัท พี. เอส. ดี. เอ็น. จำกัด จึงสอบถามไปยังบริษัทซึ่งบริษัทก็ยอมรับว่ายังไม่ได้
ดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง อันเกิดจากความบกพร่องของทางบริษัทเอง ผู้ถูกร้องจึงมีหนังสือ
ถึงบริษัทลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ แจ้งให้บริษัทดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการ
โดยถอนชื่อผู้ถูกร้องออกจากรายชื่อกรรมการบริษัทให้ถูกต้อง ต่อมาในวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๓
บริษัทก็ได้ไปดำเนินการถอนชื่อผู้ถูกร้องออกจากความเป็นกรรมการบริษัทเรียบร้อยแล้ว

กรณีดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัท เคนซัง คอนสตรัคชั่น จำกัด

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ประมาณเดือนมกราคม ๒๕๓๓ ผู้ถูกร้องได้รับการชักชวนจาก
นายเคนโซ ยามาโมโต้ ให้เข้าร่วมทุนประกอบธุรกิจก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้าง เนื่องจากนายเคนโซ
ยามาโมโต้ เป็นชาวต่างชาติจึงไม่อาจประกอบธุรกิจได้ในลักษณะนี้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้ถูกร้องก็ตกลงร่วมทุน
และเป็นกรรมการบริษัทร่วมกับบุคคลอื่นอีก ๕ คน บริษัท เคนซัง คอนสตรัคชั่น จำกัด จึงได้จดทะเบียน
จัดตั้งเป็นบริษัทเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๓ ผู้ถูกร้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และเห็นว่าไม่สามารถดำเนินการบริหารงาน
ในบริษัท เคนซัง คอนสตรัคชั่น จำกัด ได้อีกต่อไป จึงได้ยื่นหนังสือลาออกจากความเป็นกรรมการบริษัท
ในวันเดียวกันนั้นเอง โดยนายเคนโซ ยามาโมโต้ กรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทก็ได้ลงลายมือชื่อ
ในหนังสือรับทราบการลาออกไว้แล้ว จนกระทั่งเมื่อประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องได้รับทราบ

จากหนังสือพิมพ์ว่ายังคงมีชื่อปรากฏเป็นกรรมการบริษัท เคนซัง คอนสตรัคชั่น จำกัด จึงดำเนินการตรวจสอบไปยังกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ก็พบว่ายังคงปรากฏชื่อเป็นกรรมการบริษัทอยู่จริง ซึ่งทางบริษัทก็ยอมรับว่าเกิดจากความบกพร่องละเอียดของเจ้าหน้าที่บริษัท ที่เมื่อได้รับหนังสือลาออกของผู้ถูกร้องแล้วไม่ได้ดำเนินการแก้ไขทางทะเบียนให้ถูกต้อง แต่ต่อมาบริษัทก็ได้ไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องเรียบร้อยแล้ว

นายประพนธ์ รักอารมณั กรรมการผู้จัดการบริษัท พี. เอส. ดี. เอ็น. จำกัด มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ ซึ่งแจ้งว่าผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ตั้งแต่ปี ๒๕๓๓ แต่เป็นความผิดพลาดของบริษัท ฯ ที่ไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เสร็จสิ้นในขณะนั้น

นายเคนโซ ยามาโมโต้ กรรมการผู้จัดการบริษัท เคนซัง คอนสตรัคชั่น จำกัด มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ ซึ่งแจ้งว่าผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๓ โดยบริษัทได้รับทราบการลาออกแล้วแต่เป็นความผิดพลาดของบริษัทที่มิได้ดำเนินการจดทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เสร็จสิ้นในขณะนั้น เนื่องจากกรรมการผู้จัดการเป็นชาวต่างชาติ ไม่ทราบกฎ ระเบียบ และวิธีการปฏิบัติในประเทศไทย จนกระทั่งได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ถูกร้อง บริษัทจึงไปจดทะเบียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ และแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ

เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณา เพื่อรับฟังคำแถลงของคู่กรณี ผู้ถูกร้อง นายประพนธ์ รักอารมณั และนายเคนโซ ยามาโมโต้ พยานของผู้ถูกร้องเบิกความยืนยันข้อเท็จจริงตามที่ได้ชี้แจงในเอกสาร

๔. คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์

คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีมีชื่อปรากฏเป็นกรรมการบริษัท พิรสมา อินโฟ จำกัด สรุปได้ว่า

บริษัท พิรสมา อินโฟ จำกัด ได้จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๗ โดยมีผู้ถูกร้องกับเพื่อนอีก ๕ คนเป็นกรรมการบริษัท ซึ่งบริษัทมีวัตถุประสงค์ในการจัดอบรมสัมมนา แต่หลังจากได้ก่อตั้งมาแล้วบริษัทก็ไม่เคยประกอบธุรกิจใดๆ เลย จนกระทั่งประมาณปลายปี ๒๕๓๘ ผู้ถูกร้องได้แจ้งด้วยวาจาขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่อกรรมการบริษัท ๒ คน รวมทั้งได้โอนหุ้นของตนให้แก่ นางสาวพาฝัน สุกวานิช กรรมการบริษัทคนหนึ่ง หลังจากนั้นผู้ถูกร้องก็ได้รับทราบว่ากรรมการบริษัท ๕ คนตกลงว่าจะจดทะเบียนเลิกบริษัทเนื่องจากบริษัทไม่ได้ประกอบกิจการใดๆ มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว ทำให้ผู้ถูกร้องเข้าใจมาตลอดว่าได้มีการจดทะเบียนเลิกบริษัทเรียบร้อยแล้ว

ผู้ถูกร้องเข้าใจว่าจากข้อเท็จจริงที่แถลงมาข้างต้น ย่อมไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกร้องกระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

อย่างไรก็ตามเมื่อปรากฏว่า บริษัทดังกล่าวยังมีอยู่แม้จะอยู่ในระหว่างการขอเลิกบริษัท ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ถูกร้องได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ถึงกรรมการบริษัท พิธสมา อินโฟ จำกัด แจ้งยืนยันการลาออกที่เคยแจ้งด้วยวาจากับกรรมการบริษัทสองคนเมื่อปลายปี ๒๕๓๕

๕. นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล

นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ซึ่งแจ้งแก้ออกกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

บริษัท พินัยประสิทธิ จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๒๔ ดำเนินกิจการนำไม้ซุงจากประเทศอินโดนีเซีย เพื่อแปรรูปจำหน่ายในประเทศไทย เมื่อรัฐบาลอินโดนีเซียมีกฎหมายห้ามส่งไม้ซุงออกนอกประเทศ บริษัทจึงไม่สามารถนำเข้าวัตถุดิบได้ และดำเนินการขาดทุนตลอดมา ในที่สุดเมื่อปี ๒๕๒๘ ก็เลิกกิจการ หลังจากนั้นก็ไม่ดำเนินการใดๆ ซึ่งเมื่อบริษัทตกลงเลิกกิจการก็ได้มอบหมายให้ นายอุเทน วรรณชัย กรรมการผู้จัดการบริษัทไปดำเนินการทางทะเบียน แต่ต่อมา นายอุเทน ฯ ถึงแก่กรรม ผู้ถูกร้องไม่ทราบมาก่อนถึงแก่กรรม นายอุเทน ฯ ไม่ได้ไปดำเนินการเลิกบริษัท ใดๆก็ตาม ปัจจุบันนี้ไม่มีสำนักงานที่ทำการของบริษัทแล้ว เพราะได้ถูกรื้อถอนไปเป็นที่ประกอบกิจการ อุตสาหกรรม และผู้ถูกร้องไม่เคยเกี่ยวข้องกับใดๆ กับบริษัทอีกหลังจากปี ๒๕๒๘ เป็นต้นมา

เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณา เพื่อฟังคำแถลงของ คู่กรณี ผู้ถูกร้อง แถลงต่อศาลยืนยันตามคำชี้แจงเดิม

กรมสรรพากรมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๔ แจ้งผลการตรวจสอบแบบ แสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล ปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๒ ช่วงเวลาที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ไม่พบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัท พินัยประสิทธิ จำกัด ในช่วงเวลาดังกล่าว

๖. หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร

หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร ผู้ถูกร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ซึ่งแจ้งแก้ออกกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า

ประเด็นแรก กรณีการดำรงตำแหน่งหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด สวนพะยอม ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด สวนพะยอม จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ ก่อตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ โดยมีผู้ถูกร้องเป็นหุ้นส่วนจำพวก

ไม่จำกัดความรับผิดชอบและดำรงตำแหน่งหุ้นส่วนผู้จัดการของห้าง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ผู้ถูกร้องได้ลาออกจากตำแหน่งดังกล่าว เนื่องจากผู้ถูกร้องจะต้องเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ โดยในขณะนั้นห้างหุ้นส่วนจำกัดสวนพะยอม ได้หยุดประกอบกิจการแล้ว

ประเด็นที่ ๒ กรณีการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัท งามดูพลี จำกัด

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า บริษัท งามดูพลี จำกัด ได้หยุดประกอบกิจการตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนที่ผู้ถูกร้องจะมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และในส่วนของกรดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัทนั้น ผู้ถูกร้องยืนยันว่าได้ลาออกกับ นายจิตติวัฒน์ โปษยานนท์ กรรมการผู้จัดการบริษัท ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๓๘ แล้วแต่เป็นความบกพร่องของ นายจิตติวัฒน์ โปษยานนท์ กรรมการผู้จัดการบริษัทที่ไม่ดำเนินการยื่นเรื่องจดทะเบียนการลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทของผู้ถูกร้องและดำเนินการจดทะเบียนเลิกบริษัท ต่อมาจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ให้เรียบร้อย

ประเด็นที่ ๓ กรณีการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัท พันธุ์ทิพย์ พาร์ค จำกัด

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ได้พ้นจากตำแหน่งกรรมการบริษัท พันธุ์ทิพย์ พาร์ค จำกัด ตามวาระของข้อบังคับบริษัทตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ แล้ว และหลังจากนั้นทางบริษัทก็ไม่ได้ติดต่อไม่ว่าจะเป็นทางลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาให้ผู้ถูกร้องกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกแต่อย่างใด เพราะฉะนั้น การที่ทางบริษัทเลือกผู้ถูกร้องกลับเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัทต่ออีกนั้น ผู้ถูกร้องเห็นว่าการกระทำเช่นนั้นไม่มีผลตามกฎหมาย เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ได้ตกลงรับทราบแต่ประการใด

ผู้ถูกร้องได้แถลงยืนยันด้วยวาจาและส่งเอกสารยืนยันเมื่อศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔

๗. นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์

นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า

กรณียังคงมีชื่อปรากฏในเอกสารทางทะเบียนว่าเป็นกรรมการบริษัท อิมโพลีคซ์ จำกัด นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท อิมโพลีคซ์ จำกัด ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ต่อมาเนื่องจากผู้ถูกร้องต้องการไปดำเนินงานทางการเมือง จึงได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๐ ต่อมาเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๐ ผู้ถูกร้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม จึงได้ส่งสำเนาหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่าง ๆ รวมถึงบริษัท อิมโพลีคซ์ จำกัด ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบด้วย

กรณียังคงมีชื่อปรากฏในเอกสารทางทะเบียนว่าเป็นกรรมการบริษัท โรแยล โฮลดิ้งส์ จำกัด ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัท โรแยล โฮลดิ้งส์ จำกัด ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ต่อมาเนื่องจากผู้ถูกร้องต้องการไปดำเนินงานทางการเมือง จึงได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ต่อมาเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๐ ผู้ถูกร้องได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม จึงได้ส่งสำเนาหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทต่างๆ รวมถึงบริษัท โรแยล โฮลดิ้งส์ จำกัด ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบด้วย

หลังจากนั้นผู้ถูกร้องก็ได้รับทราบทางสื่อมวลชนว่าผู้ถูกร้องยังคงมีชื่อเป็นกรรมการบริษัททั้งสองอยู่ จึงมีหนังสือสอบถามไปทางบริษัท ซึ่งทางบริษัทก็ได้มีหนังสือชี้แจงกลับมาว่าเป็นความบกพร่องของทางบริษัทเองที่ยังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขทางทะเบียน อย่างไรก็ตามปัจจุบันบริษัททั้งสองได้ดำเนินการแก้ไขรายชื่อกรรมการถูกต้องแล้ว

๘. นายไชยา สะสมทรัพย์

นายไชยา สะสมทรัพย์ ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า

กรณีดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท โมบาย เทล จำกัด ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า บริษัท โมบาย เทล นั้นเป็นบริษัทในเครือญาติของผู้ถูกร้องซึ่งผู้ถูกร้องถูกขอยืมชื่อไปเป็นกรรมการบริษัท เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ โดยผู้ถูกร้องไม่มีส่วนร่วมการดำเนินกิจการใดๆ ของบริษัททั้งสิ้น อีกทั้งไม่มีส่วนได้เสียแต่อย่างไรต่อผลประโยชน์ของบริษัท

เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๘ ผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือเพื่อขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท โมบาย เทล จำกัด ต่อกรรมการผู้จัดการบริษัท ซึ่งได้แจ้งให้ที่ประชุมกรรมการบริษัททราบและมีมติเห็นชอบในวันเดียวกันนั้นเอง หลังจากได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้วผู้ถูกร้องก็มิได้มีการติดต่อกับทางบริษัทแต่อย่างใด ต่อมาภายหลังจึงได้มารับทราบว่ามีชื่อเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าวอยู่ จึงได้สอบถามไปยังบริษัท ซึ่งทางบริษัทก็ได้แจ้งว่า ได้ให้พนักงานบริษัทไปดำเนินการแล้ว ประกอบกับทางกรรมการบริษัท เข้าใจว่า บริษัทไม่ได้ประกอบกิจการใดๆ มาเป็นเวลาหลายปีติดต่อกันแล้ว ทางกระทรวงพาณิชย์คงต้องทำการเพิกถอนทะเบียนบริษัทไปโดยอัตโนมัติ เพราะฉะนั้น ถือได้ว่า การที่ไม่ได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงแก้ไขทางทะเบียนไม่ได้เกิดจากความรับผิดชอบของผู้ถูกร้อง

กรณีดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท สุพีเรีย ออดิโอ จำกัด นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า บริษัท สุพีเรีย ออดิโอ จำกัด ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๒

ในปี ๒๕๕๐ กิจการของบริษัทขาดสภาพคล่อง กรรมการของบริษัท คือ นายวรศักดิ์ กมลโชติรส ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของผู้ถูกร้อง ได้ขอยืมชื่อผู้ถูกร้องไปเป็นกรรมการบริษัท เพื่อประโยชน์ในการกู้ยืมเงิน จากธนาคารพาณิชย์ ส่วนตัวผู้ถูกร้องนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ ในการดำเนินกิจการ และรับผลประโยชน์ ของบริษัททั้งสิ้น อีกทั้งผู้ถูกร้องก็ไม่มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นในหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัท

ต่อมาเนื่องจากผู้ถูกร้องต้องไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องจึงได้ทำหนังสือลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริษัท แจ้งต่อประธานกรรมการบริษัท และได้รับความเห็นชอบตามที่ประชุมกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ หลังจากนั้นผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ ทำการติดต่อกับทางบริษัทอีกเลย ต่อมาภายหลังผู้ถูกร้องได้ทราบจากหนังสือพิมพ์ว่า ยังคงมีชื่อ เป็นกรรมการบริษัทอยู่ จึงได้สอบถามไปทางบริษัท ซึ่งทางบริษัทก็ได้แจ้งกลับมาว่า ได้ให้ทางเจ้าหน้าที่ ของบริษัทไปดำเนินการแล้ว ประกอบกับกรรมการบริษัทมีความเข้าใจว่า เนื่องจากบริษัทไม่ได้ประกอบ กิจการใดๆ ติดต่อกันเป็นเวลานานแล้ว ทางกระทรวงพาณิชย์ก็คงต้องทำการเพิกถอนทางทะเบียน ของบริษัทไปโดยอัตโนมัติ เพราะฉะนั้นถือว่ากรณีนี้ทางบริษัทไม่ได้ไปดำเนินการแก้ไขทางทะเบียน ไม่ได้เกิดจากความรับผิดชอบของผู้ถูกร้อง

เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณาเพื่อฟังคำชี้แจงของ คู่กรณี ผู้ถูกร้องนำพยาน ๒ ปากเข้าเบิกความต่อศาล คือ (๑) นางวิลาวรรณ เถลิงศักดิ์เดช กรรมการ ผู้จัดการบริษัท โมบาย เทล จำกัด (๒) นายวรศักดิ์ กมลโชติรส ประธานกรรมการบริษัท สุพีเรีย ออดิโอ จำกัด เบิกความรับรองเอกสารหนังสือขอลาออกจากกรรมการบริษัทของผู้ถูกร้อง

๕. นายวัฒนา อัสวเหม

นายวัฒนา อัสวเหม ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า กรณี การเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด พลังงานไทย นั้น เมื่อปี ๒๕๑๔ ผู้ถูกร้องได้เข้ามาถือหุ้น จำนวนสองแสนบาท และดำรงตำแหน่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ปี ๒๕๒๗ ผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็น หุ้นส่วนผู้จัดการ โดยเปลี่ยนเป็นถือหุ้นของห้างประเภทจำกัดความรับผิด ปี ๒๕๑๘ ผู้ร้องได้ออน หุ้นในห้าง ฯ ให้แก่นายสมพร อัสวเหม และลาออกจากการเป็นหุ้นส่วนของห้าง ฯ ปี ๒๕๑๕ ผู้ถูกร้อง ได้กลับเข้ามาถือหุ้นและดำรงตำแหน่งหุ้นส่วนผู้จัดการของห้าง ฯ อีกครั้งหนึ่งซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนิน กิจการของห้าง ฯ ตลอดมา จนกระทั่งปี ๒๕๒๓ ห้าง ฯ เกิดภาวะขาดทุน จึงได้ปิดกิจการลง หลังจากนั้น ห้าง ฯ ก็มีได้ประกอบกิจการและธุรกิจอื่นๆ แต่อย่างไร หลังจากห้าง ฯ ปิดกิจการแล้วผู้ถูกร้อง ก็ไม่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจการดำเนินงานของห้าง ฯ อีกเลย

ปี ๒๕๓๕ ผู้ถูกร้องได้เข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงให้ฝ่ายกฎหมายดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับหุ้นในห้างหุ้นส่วนและบริษัท แล้วพบว่ายังคงมีชื่อเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด พลังงานไทย เมื่อผู้ถูกร้องทราบ ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ก็ได้ขอลาออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและโอนหุ้นทั้งหมดของผู้ถูกร้องให้แก่นายสุพจน์ เหลืองธรรมธาดา

เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณาเพื่อฟังคำชี้แจงของ คู่กรณี ผู้ถูกร้องยื่นคำแถลงเป็นหนังสือยืนยันตามคำชี้แจงเดิมและนำพยานเข้าสืบ ๒ ปาก คือ

นายสุพจน์ เหลืองธรรมธาดา เบิกความสรุปว่า ประกอบธุรกิจสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รู้จักกับผู้ถูกร้องเมื่อประมาณปี ๒๕๓๕ โดยผู้ร้องแจ้งให้ทราบว่า ถ้าพยานต้องการจะเปิดกิจการค้าน้ำมัน ก็จะโอนห้างหุ้นส่วนจำกัด พลังงานไทย ซึ่งหยุดประกอบกิจการมาเป็นเวลาสิบห้าปีเศษแล้วให้ดำเนินการ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ได้มีการประชุมผู้ถือหุ้นของห้าง ฯ ที่ประชุมได้มีมติโอนหุ้น ของผู้ถูกร้อง นายสมพร อัสวเหม และ นายสมบุรณ์ อัสวเหม ให้แก่พยานและมีมติแต่งตั้งให้พยานเป็น หุ้นส่วนผู้จัดการของห้าง ฯ แต่เนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำ พยานจึงไม่ได้ดำเนินกิจการใดๆ ของห้าง ฯ ต่อ และหลงลืมไม่ได้จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงตามมติข้างต้น

นายวิรัช ศรีอินทรสุทธิ ให้การสรุปว่า ประกอบอาชีพทนายความทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ของผู้ถูกร้อง เมื่อประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๓๕ ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกร้องให้ตรวจสอบว่ามีตำแหน่ง และเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนใดบ้างหรือไม่ และพบว่าผู้ถูกร้องเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการใน ห้างหุ้นส่วนจำกัด พลังงานไทย ประกอบกับเห็นว่าห้าง ฯ ไม่ได้ประกอบกิจการมานานจึงได้ทำความเห็น เสนอให้จดทะเบียนเลิกห้าง ฯ หรือโอนหุ้นให้แก่บุคคลอื่น ผู้ถูกร้องเห็นด้วยและได้มีการดำเนินการ เป็นไปตามคำเบิกความของนายสุพจน์ ฯ จนกระทั่งมีข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็ได้รับมอบหมายให้ทำหนังสือ แจ้งให้นายสุพจน์ ฯ ให้ดำเนินแก้ไขทางทะเบียนให้ถูกต้อง ต่อมานายสุพจน์ ฯ ก็ได้ไปดำเนินการจดทะเบียน เปลี่ยนแปลงเรียบร้อยแล้ว

๑๐. นายรักษ์ ตันติสุนทร

นายรักษ์ ตันติสุนทร ผู้ถูกร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ปิ่นชำนานู จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๑ มีหุ้นส่วนสามคนคือ (๑) นายจิรศักดิ์ ลิ้มทรงพรต เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ (๒) นางงามพิศ สุวรรณรักษ์ และ (๓) นายรักษ์ ตันติสุนทร มีวัตถุประสงค์ในการค้าอาวุธปืน หลังจากได้จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดแล้ว ได้ดำเนินขอใบอนุญาตประกอบการค้าอาวุธปืนและ กระสุนปืน แต่ไม่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ ห้าง ฯ จึงไม่ได้ดำเนินธุรกิจใดๆ นับแต่วันที่จดทะเบียน

เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๒๕ นายจิรศักดิ์ ฯ หุ่นส่วนผู้จัดการของ ห้าง ฯ ถึงแก่กรรม มีผลทำให้ห้าง ฯ เลิกกันไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๕๕ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

การที่บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ บัญญัติว่า รัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งใด ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันมิได้ ตามความเข้าใจ ของผู้ถูกร้องเห็นว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันและปิดกั้นมิให้นักการเมืองที่ดำรง ตำแหน่งรัฐมนตรีอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ในฐานะที่เป็นรัฐมนตรี เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ หรือเข้าไปเอื้อประโยชน์ให้บริษัทเอกชนที่ตนเข้าไปมีส่วนได้เสียหรือดำรงตำแหน่งในบริษัทดังกล่าว ซึ่งน่าจะเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจอยู่ มิได้หมายความว่าบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้ประกอบธุรกิจ ดังกรณีของห้างหุ้นส่วนจำกัด ปิ่นชำนานู

จากคำร้องและเอกสารประกอบคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง และหนังสือชี้แจงจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ประกอบพยานหลักฐานที่น่าสืบในระหว่างพิจารณา มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยคือ รัฐมนตรี ๑๐ คนดังกล่าวข้างต้น ยังดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การธุรกิจที่แสวงหากำไร เพื่อนำมาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดอันเป็นการละเมิดบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ ตามคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาจำนวนหนึ่งหรือไม่

การวินิจฉัยเรื่องนี้จำเป็นต้องพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ ก่อนใน เรื่องนี้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ ที่ได้บัญญัติ ได้ห้ามรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งใด ๆ ในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท หรือองค์การธุรกิจที่แสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลนั้น ก็เพื่อไม่ให้เกิดการขัดแย้งทางผลประโยชน์ (conflict of interest) ที่รัฐมนตรีสามารถใช้ตำแหน่ง หน้าที่แสวงหาประโยชน์ให้กับธุรกิจที่ตนมีตำแหน่งหรือมีส่วนได้เสียอยู่ อันทำให้ขัดกับการปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งรัฐมนตรี

ดังนั้น เมื่อรัฐมนตรีคนใดมีตำแหน่งข้างต้นอยู่ก่อนหน้าที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี จะต้องลาออกจากตำแหน่งดังกล่าว

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อมา คือ การลาออกนั้นต้องดำเนินการอย่างไรและมีผลเมื่อใด และถ้าห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนการลาออกดังกล่าวที่กรมทะเบียนการค้า อันมีผล ให้มีชื่อของรัฐมนตรีผู้นั้นดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น ๆ อยู่ ถือว่ารัฐมนตรีผู้นั้นละเมิด รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ หรือไม่

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่ต้องพิจารณา คือ ถ้าทางห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การนั้น ยังคงแต่งตั้งให้รัฐมนตรีมีตำแหน่งอยู่ในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การดังกล่าว โดยที่เจ้าตัวไม่ทราบ จะถือว่าเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ หรือไม่

อีกประเด็นหนึ่งที่ต้องพิจารณา คือ ในกรณีที่รัฐมนตรีดังกล่าวยังดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การข้างต้น แต่ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การนั้นไม่ได้ดำเนินกิจการแต่อย่างใด จะถือว่า รัฐมนตรีผู้นั้นละเมิดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ หรือไม่

ในเรื่องของการลาออกว่ามีผลเมื่อใดนั้นจำต้องพิจารณาจากความเกี่ยวพันระหว่างตัวการ และตัวแทน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๖๗ ได้บัญญัติว่า “ความเกี่ยวพันกัน ระหว่างกรรมการและบริษัทและบุคคลภายนอกนั้น ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย ว่าด้วยตัวแทน”

เมื่อกรรมการคือตัวแทนบริษัท ซึ่งตามหลักสัญญาตัวแทน สัญญาตัวแทนย่อมระงับสิ้นไป เมื่อตัวแทนมาบอกเลิกเป็นตัวแทนในเวลาใดๆ ก็ได้ทุกเมื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “อันสัญญาตัวแทนย่อมระงับสิ้นไปด้วยตัวการถอนตัวแทนหรือ ด้วยตัวแทนบอกเลิกเป็นตัวแทน” และมาตรา ๘๒๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ตัวการจะถอนตัวแทน และตัวแทนจะบอกเลิกเป็นตัวแทนเสียในเวลาใดๆ ก็ได้ทุกเมื่อ” ดังนั้น เมื่อกรรมการลาออกต่อบริษัท เท่ากับเป็นการบอกเลิกเป็นตัวแทนย่อมมีผลทันที และเมื่อไม่ได้มีกฎหมายระบุให้ชัดเจนว่า การลาออก หรือบอกเลิกการเป็นตัวแทนต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร การลาออกย่อมทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือด้วยวาจาก็ได้

ส่วนในประเด็นที่เกี่ยวกับการลาออกจากตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทแล้วยังมีรายชื่อ ดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่ที่กรมทะเบียนการค้า นั้น ไม่ถือว่ายังไม่ได้ลาออก เนื่องจากการลาออกได้มีผลแล้ว จากการบอกเลิกการเป็นตัวแทน ส่วนการไปถอนรายชื่อจากกรมทะเบียนการค้า จะต้องเป็นหน้าที่ของ กรรมการที่ยังอยู่ในตำแหน่ง กรรมการที่ลาออกแล้วไม่สามารถแจ้งต่อกรมทะเบียนการค้าโดยตรงได้

ส่วนในประเด็นที่ทางบริษัทได้แต่งตั้งให้รัฐมนตรีคนใดเป็นกรรมการบริษัท โดยที่รัฐมนตรี ผู้นั้นไม่ได้รับทราบ ไม่น่าจะถือว่ารัฐมนตรีนั้นละเมิดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ เพราะรัฐมนตรีผู้นั้น จะไม่อยู่ในฐานะที่จะใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่บริษัท เนื่องจากตนเองไม่ทราบว่า เป็นกรรมการอยู่ การเป็นกรรมการต้องเป็นเรื่องสมัครใจหรือจงใจ เพื่อที่จะใช้ตำแหน่งรัฐมนตรีแสวงประโยชน์ให้กับบริษัท ถ้าไม่สมัครใจหรือจงใจ หรือไม่ได้รับทราบว่าตนเองเป็นก็จะมีโอกาสที่จะใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหา ประโยชน์ให้บริษัทได้ นอกจากนั้นยังไม่เป็นธรรมเนียมแก่รัฐมนตรีถ้าจะถือว่าเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐๘ เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการบริษัทโดยที่ไม่ได้รับทราบ แล้วเป็นผลให้ขาดคุณสมบัติของการเป็นรัฐมนตรี เพราะเจ้าตัวไม่มีทางได้รับทราบในเรื่องนั้นแล้วจะให้ลาออกได้อย่างไรนอกจากนั้น ความเกี่ยวพันระหว่างบริษัทกับกรรมการเป็นความเกี่ยวพันระหว่างตัวการกับตัวแทนซึ่งเป็นเรื่องของสัญญาที่สองฝ่ายได้ตกลงกัน ดังนั้น เมื่อกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไม่ได้รับทราบถือว่าไม่ได้ตกลงเป็นตัวแทน จึงไม่ถือว่าเป็นตัวแทนหรือกรรมการโดยสมบูรณ์

ในประเด็นที่ยังมีชื่อดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนหรือเป็นกรรมการบริษัทที่กรมทะเบียนการค้าโดยที่ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นไม่ได้ดำเนินกิจการ ไม่ถือว่าผิดหรือละเมิดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ เนื่องจากบริษัทดังกล่าวไม่ได้กระทำการใดที่จะมีผลให้รัฐมนตรีผู้นั้นกระทำการอันเป็นการขัดผลประโยชน์ได้นอกจากนั้นเมื่อบริษัทนั้นไม่ได้ดำเนินกิจการและในทางปฏิบัติไม่มีผู้บริหารแต่อย่างใด จะเป็นเหตุสุดวิสัยที่รัฐมนตรีจะดำเนินการลาออกต่อบริษัท

จากหลักเกณฑ์ข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงพิจารณาวินิจฉัยกรณีของผู้ถูกร้องทั้ง ๑๐ คน เป็นรายบุคคลว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ และความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามมาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖) หรือไม่

๑. นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดนครศรีธรรมราช ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องเป็นกรรมการบริษัท ศิรินครการท่องเที่ยว จำกัด ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า บริษัท ศิรินครการท่องเที่ยว จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๓๓ นับตั้งแต่จดทะเบียนจัดตั้งจนถึงปัจจุบันบริษัทไม่เคยประกอบกิจการใดๆ เลย ดังนั้น แม้ผู้ถูกร้องจะมีชื่อเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าวแต่ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบเนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ บัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้นักการเมืองที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอาศัยอำนาจหน้าที่ไปแสวงหาผลประโยชน์หรือเอื้อผลประโยชน์แก่บริษัทเอกชนที่ตนเป็นหุ้นส่วนหรือดำรงตำแหน่งกรรมการอยู่ มิได้หมายความรวมถึงบริษัทที่มีได้ดำเนินกิจการใดๆ แล้ว ดังเช่น บริษัท ศิรินครการท่องเที่ยว จำกัด

จากการรวบรวมพยานหลักฐานมีข้อเท็จจริงปรากฏว่า ไม่มีที่ทำการบริษัทตามที่อยู่ที่ปรากฏในเอกสารทางทะเบียน ไม่มีพนักงานปฏิบัติงานและบริษัทไม่เคยส่งบการเงินต่อสำนักงานทะเบียนผลการตรวจสอบของกรมสรรพากรไม่พบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล จึงรับฟังได้ว่าบริษัทดังกล่าวมิได้ดำเนินกิจการใดๆ ดังนั้น จึงไม่มีการกระทำการใดที่ผู้ถูกร้องจะกระทำเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อบริษัทที่ตนดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการอยู่ อันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ ได้

๒. นายอาทิตย์ อุไรรัตน์

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ รวมสามฉบับ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องมีชื่อเป็นกรรมการบริษัท บ้านอาทิตย์ จำกัด บริษัท เอ. โอ. เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด และบริษัท รังสิตน้ำผลไม้ จำกัด ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ตนได้ทำหนังสือขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัททุกบริษัทแล้ว โดยได้ยื่นหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการในบริษัทต่างๆ รวมทั้งหมดสิบสามบริษัท ในคราวเดียวกัน ซึ่งบริษัทอื่นๆ ได้ไปดำเนินการแก้ไขทางทะเบียนนำชื่อผู้ถูกร้องออกจากการเป็นกรรมการบริษัทเรียบร้อยแล้ว คงเหลือเพียงสามบริษัท ที่ยังไม่ได้ดำเนินการ ซึ่งผู้ถูกร้องเห็นว่า เมื่อตนได้ทำหนังสือขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้วย่อมมีผลตามกฎหมายทันที เมื่อหนังสือขอลาออกดังกล่าวไปถึงประธานกรรมการบริษัท อีกทั้งการดำเนินการจดทะเบียนนำชื่อผู้ถูกร้องออกจากการเป็นกรรมการทางทะเบียนนั้นเป็นหน้าที่ของบริษัทที่ต้องไปดำเนินการ เมื่อผู้ถูกร้องทำหนังสือขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้ว ย่อมรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการของบริษัทดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จึงไม่มีความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

จากพยานหลักฐานดังกล่าว รับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้แสดงเจตนาขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท บ้านอาทิตย์ จำกัด บริษัท เอ. โอ. เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด และบริษัท รังสิตน้ำผลไม้ จำกัด ตั้งแต่วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ก่อนเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

๓. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ออกให้ ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่า ผู้ถูกร้องเป็นกรรมการบริษัท พี.เอส.ดี.เอ็น. จำกัด และบริษัท เคนซัง คอนสตรัคชั่น จำกัด ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๑

ผู้ถูกร้องชี้แจงโดยยื่นพยานเอกสาร สำเนาหนังสือขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัททั้งสอง หนังสือทั้งสองฉบับมีการตอบรับการแสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการโดยผู้จัดการบริษัททั้งสอง ประกอบกับมีการนำกรรมการผู้จัดการของทั้งสองบริษัทมาเบิกความยืนยัน จึงรับฟังได้ว่า

ผู้ถูกร้องได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัททั้งสองแล้วจริง โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นระยะเวลาก่อนเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๑

จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

๔. คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์

ตามหนังสือรับรองสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ ว่าผู้ถูกร้องเป็นกรรมการของบริษัท พิธสมา อินโฟ จำกัด ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า เมื่อปลายปี ๒๕๓๕ ได้แจ้งด้วยวาจาขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท พิธสมา อินโฟ จำกัด ต่อกรรมการบริษัทสองคน อีกทั้งได้แจ้งยืนยันการลาออกเป็นหนังสืออีกครั้งหนึ่ง และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๕ ก็ได้จดทะเบียนเลิกบริษัท

จากพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท พิธสมา อินโฟ จำกัด ต่อกรรมการบริษัทก่อนเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

๕. นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ ว่าผู้ถูกร้องเป็นกรรมการ บริษัท พินัยประสิทธิ์ จำกัด ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ผู้ถูกร้องนำสืบชี้แจงว่า บริษัท พินัยประสิทธิ์ จำกัด ได้เลิกกิจการตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ หลังจากนั้น ก็ไม่ได้ดำเนินกิจการใดๆ ซึ่งคณะกรรมการและผู้ถือหุ้นของบริษัทเคยมีมติร่วมกันให้เลิกกิจการตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ แต่กรรมการผู้จัดการไม่ได้ไปดำเนินการตามมติ จนกระทั่งถึงแก่กรรม ปัจจุบันบริเวณที่ตั้งของบริษัทเป็นอู่ต่อเรือ ส่วนบริษัทนั้นไม่มีทรัพย์สินใดๆ และไม่มีสำนักงานติดต่อได้ ผู้ถูกร้องยืนยันว่าไม่มีเจตนาคงชื่อการเป็นกรรมการบริษัทไว้เพื่อประโยชน์ใดๆ แต่เนื่องจากเข้าใจว่ากรรมการผู้จัดการไปดำเนินการจดทะเบียนเลิกบริษัทเรียบร้อยแล้ว

จากพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าบริษัทดังกล่าวไม่มีอาคารสำนักงาน ไม่มีพนักงานปฏิบัติงาน และไม่มีทรัพย์สินใดๆ ประกอบกับผลการตรวจสอบของกรมสรรพากรไม่พบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้

นิติบุคคล จึงเห็นว่าบริษัทไม่ได้ประกอบธุรกิจหรือดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นผลให้ผู้ที่ยังมีชื่อดำรงตำแหน่งในบริษัทอยู่ในวิสัยจะกระทำการอันต้องห้ามที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ ได้

๖. หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ รวมสามฉบับว่า ผู้ถูกร้องเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด สวนพะยอม และเป็นกรรมการบริษัท งามดูพลี จำกัด และบริษัท พันธุ์ทิพย์ พาร์ค จำกัด ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ผู้ถูกร้องนำสืบชี้แจงว่า

กรณีดำรงตำแหน่งหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด สวนพะยอม นั้น ผู้ถูกร้องได้ยื่นพยานเอกสารเป็นสำเนาหนังสือขอลาออกจากตำแหน่งดังกล่าว ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ อันเป็นระยะเวลาก่อนที่ผู้ถูกร้องจะเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี

กรณีดำรงตำแหน่งกรรมการ บริษัท งามดูพลี จำกัด นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้ว แต่เป็นความบกพร่องของกรรมการผู้จัดการที่ไม่ได้ไปดำเนินการแก้ไขทางทะเบียนเอาชื่อผู้ถูกร้องออกจากการเป็นกรรมการบริษัทให้เรียบร้อย ประกอบกับบริษัทได้ปิดกิจการลงแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ ก่อนที่ผู้ถูกร้องจะเข้ามาทำงานการเมือง

กรณีดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัท พันธุ์ทิพย์ พาร์ค จำกัด ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าได้เข้าเป็นกรรมการบริษัทดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๓๕ และพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่งในปี ๒๕๓๗

จากพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้ดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัทในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

๗. นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ ว่าผู้ถูกร้องเป็นกรรมการบริษัท อิมโพลีแอส จำกัด และลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๓ ว่า เป็นกรรมการบริษัท โรแยล โฮลดีนึ่งส์ จำกัด ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ผู้ถูกร้องนำสืบชี้แจงว่า ได้ยื่นหนังสือลาออกจากเป็นกรรมการบริษัท อิมโพลีแอส จำกัด เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๐ และได้ยื่นหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท โรแยล โฮลดิ้งส์ จำกัด เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการทั้งสองบริษัทก็มีมติอนุมัติ

จากพยานหลักฐานรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัททั้งสองแล้วจริง ซึ่งระยะเวลาที่ผู้ถูกร้องแสดงเจตนาลาออกเป็นระยะเวลาก่อนที่ผู้ถูกร้องจะเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

๘. นายไชยา สะสมทรัพย์

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่าผู้ถูกร้องเป็นกรรมการบริษัท สุพีเรีย ออดิโอ จำกัด และตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดนครปฐม ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่า เป็นกรรมการบริษัท โมบาย เทล จำกัด ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ผู้ถูกร้องนำสืบชี้แจงว่า ได้ยื่นหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท สุพีเรีย ออดิโอ จำกัด เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และได้ยื่นหนังสือลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท โมบาย เทล จำกัด เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๘ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการทั้งสองบริษัทมีมติเห็นชอบการลาออกของผู้ถูกร้องแล้ว รับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้แสดงเจตนาขอลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทก่อนเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

๙. นายวัฒนา อิศวเหม

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนจังหวัดพิษณุโลก ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด พลังงานไทย ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ผู้ถูกร้องนำสืบชี้แจงว่า ได้ลาออกจากตำแหน่งหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด พลังงานไทย ในการประชุมผู้เป็นหุ้นส่วนเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ และได้จดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาหุ้นส่วนในวันเดียวกัน โดยผู้ถูกร้องได้ยื่นพยานเอกสารและนำพยานบุคคลเข้าเบิกความยืนยันรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้แสดงเจตนาลาออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด พลังงานไทย ก่อนเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จึงเห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

๑๐. นายรักษ์ ตันติสุนทร

ตามหนังสือรับรองของสำนักงานนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดตาก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่าผู้ถูกร้องเป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนจำกัด ปิ่นชำนานู ในขณะที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓

ผู้ถูกร้องนำสืบชี้แจงว่า นายจรัสศักดิ์ ลิ้มทรงพรต หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ปิ่นชำนานู ได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ อันมีผลทำให้ห้างฯ เลิกไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๕๕ และมาตรา ๑๐๘๐ ประกอบกับต่อมาเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นางบุญชู ลิ้มทรงพรต ผู้ชำระบัญชีของห้างฯ ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเลิกห้างฯ โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๓ จึงถือว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘

จากเหตุผลข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องทั้งสิบคน คือ (๑) นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ (๒) นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ (๓) นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ (๔) คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ (๕) นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล (๖) หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร (๗) นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์ (๘) นายไชยา สะสมทรัพย์ (๙) นายวัฒนา อิศวเหม (๑๐) นายรักษ์ ตันติสุนทร มิได้กระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๘ ดังนั้น ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสิบคนดังกล่าวไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖)

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ